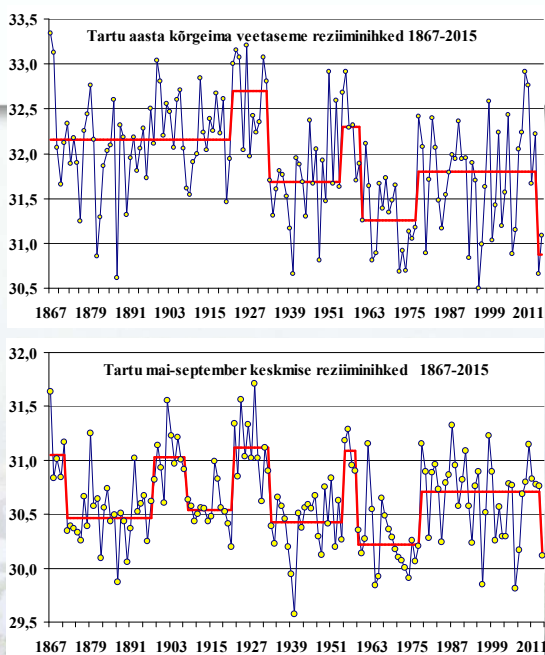

Kliimamuutuste mõjud sademevee majandamisele

Mait Sepp ja Arvo Järvet
Tartu Ülikooli
Geograafiaosakond

KATI „Kliimamuutuste mõjude hindamine ja kohanemismeetmete väljatöötamine planeeringute, maakasutuse, inimtervise ja päästevõimekuse teemas“

Veetaseme režiimihked

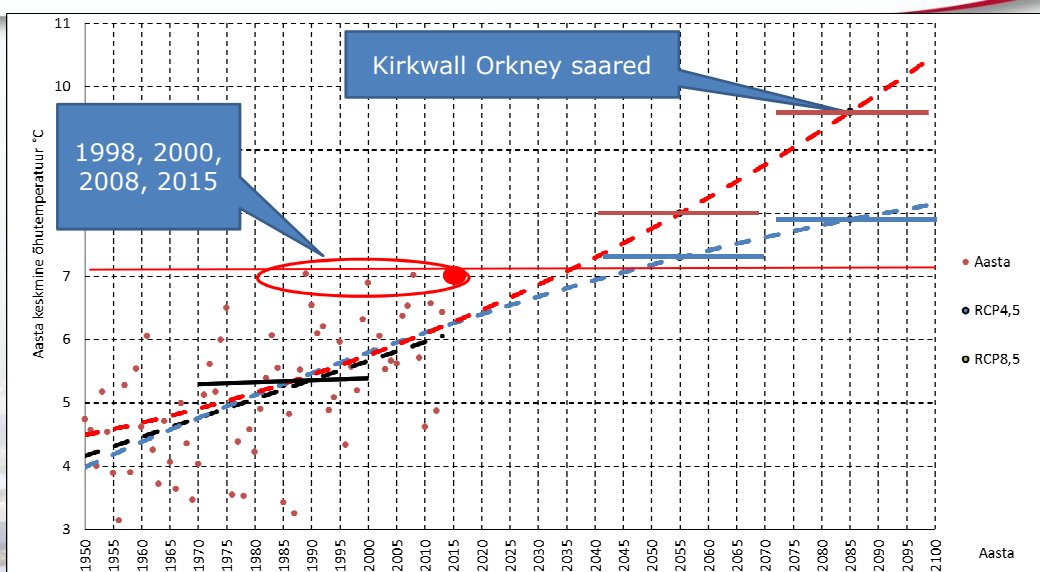
Rodionovi test: Rodionov, S., J. E. Overland. 2004. Application of a sequential regime shift detection method to the Bering Sea ecosystem. Oxford Journals Science & Mathematics. ICES Journal of Marine Science, 62, 3: 328–332.

Probability = 0,1, cutoff length = 6,
Huber parameter = 1

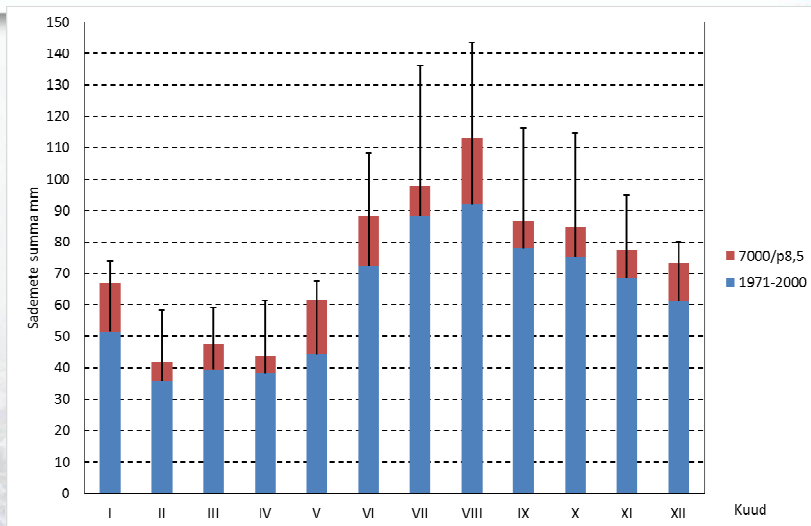
Tulevikukliima? Kust me seda teame?

- Keskkonnaagentuuris 2014. koostatud tulevikukliima prognoos perioodidele 2041-2070 ja 2071-2100
- EURO-CORDEX projekti mudelid
  - Peamiselt Põhjamaades välja töötatud kliimamudelite ansambel
  - 12x12 km võrgustik
- Kaks IPCC 2014. aasta rapordi kliimamuutuste stsenaariumit
  - **RCP 8,5 – pessimistlik** (inimkond mõistust pähe ei võta, kasvuhoonegaaside emissioon suureneb)
  - **RCP 4,5 – realistlik** (inimkond piirab kasvuhoonegaaside emissiooni)

Aasta keskmine õhutemperatuur: tõuseb

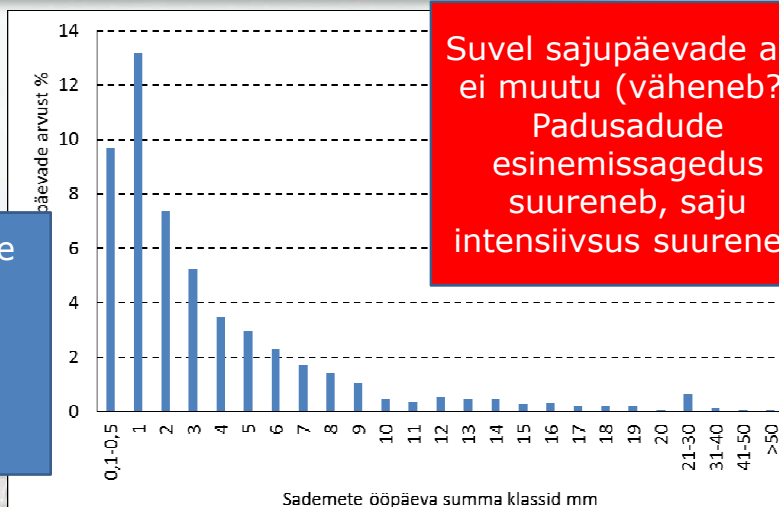
Sademed: ligi ca 16% tõusu? Veapiirid on laiemad

Võib arvata, et kogu sademete režiim teeb nihke. Ka ekstreemsajud on 16% võimsamad?

Negatiivsemate tagajärgedega see, kui suureneb sajupäevade arv?

Talvel sajupäevade arv suureneb, sademete intensiivsus ei suurene, sajab peamiselt vihma

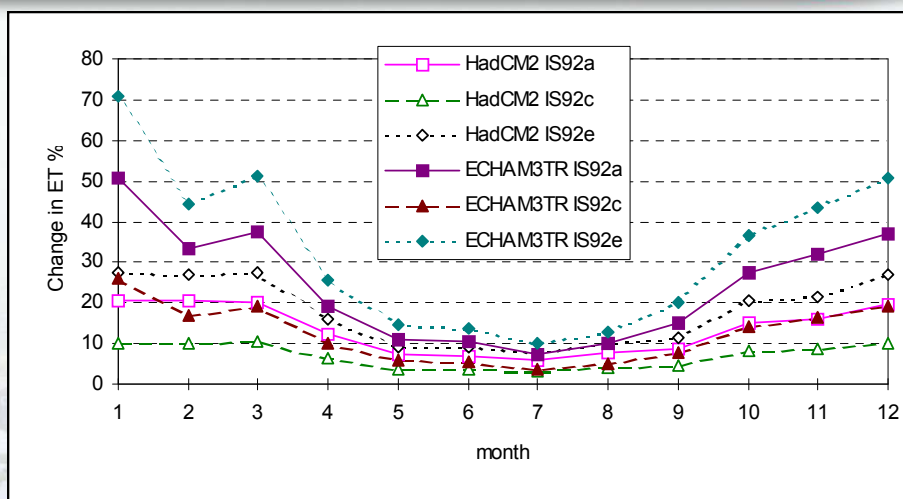

Suvel sajupäevade arv ei muutu (väheneb?)
Padusadude esinemissagedus suureneb, saju intensiivsus suureneb

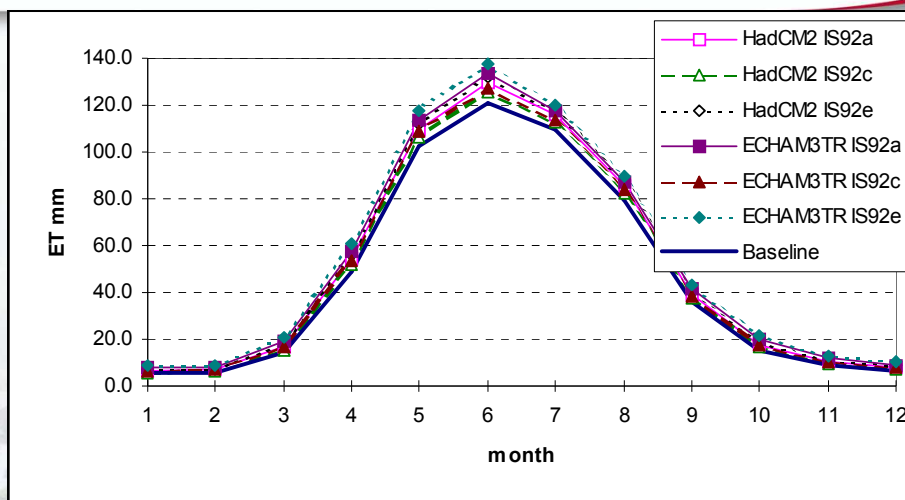
$$Q_{\text{aasta}} = a A (P-b) 10^{-3}, \text{ kus}$$

- Q_{aasta} - aastane sademevee äravool, m^3
- a - tegur, mis arvestab kõvakattega alade osakaalu sademevee valgals
- A - kõvakattega äravoolupinna suurus, m^2
- P - sademete hulk aastas, mm
- b - aurumine aastas, mm

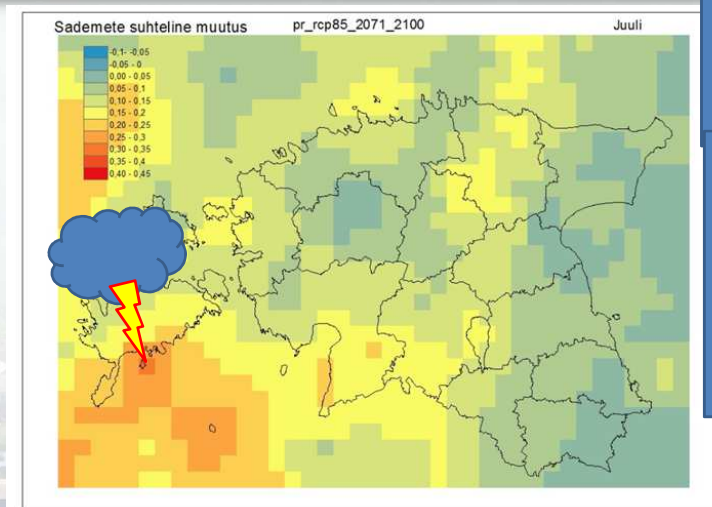
Auramise suhteline muutus

Auramise absoluutne muutus

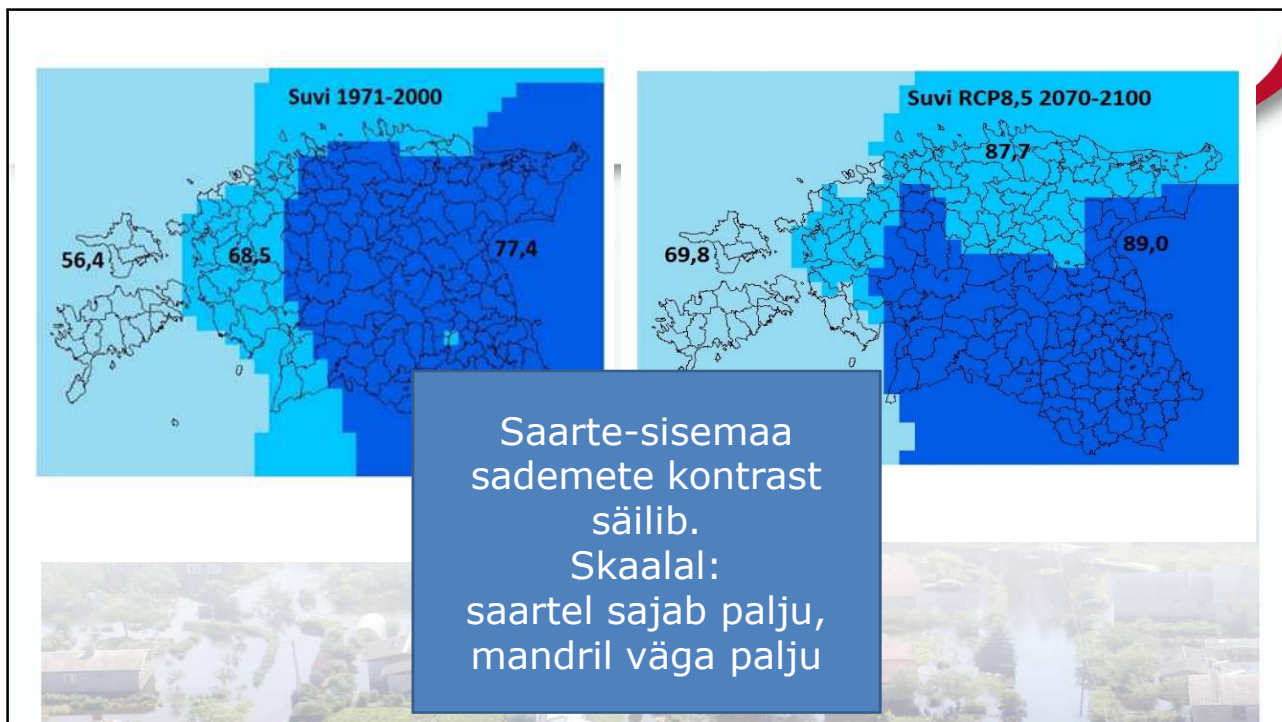

Tulevikus tuleb Abruksal uputus?

Paradoks:
mida detailsem on
prognoos, seda
suurem
määramatus

Pole mingit alust
arvata, et mõni vald
või küla satub jumala
viha alla või
kliimamudelid
suudaksid seda
ennustada

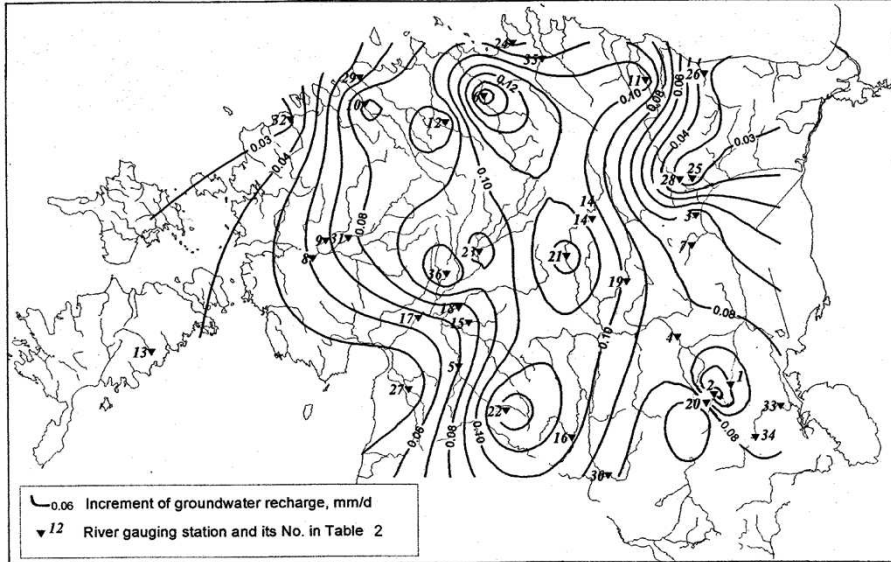

Pole halba ilma heata

- Padasademed sagenevad ja tugevnevad
- Ekstreemsed sajud on ekstreemsemad -> tulvad
- Meretaseme tõus raskendab rannikulinnades vee ära juhtimist
- Kevadine ja suvine põud

- Talvel paraneb sademete infiltreerumine pinnasesse
- Talvel sajab peamiselt vihma -> kevadised üleujutused muutuvad harvemaks ja nende ulatus väheneb

Infiltratsioon põhjaveekihtidesse suureneb ca 10-40 mm aastas

Kliima ja veeolud
muutuvad niikuinii

Peame olema
nutikamad!

Asju peab
selgitama

Mõtteharjutus:
Mis siis saab kui...?

Ennetada on keeruline,
kuid odavam
kui tagajärgedega
võidelda

Globaalsed mõjud võimendavad kohalikke probleeme

- „Pudelikaelad“ – probleemid, mida niikuinii peame lahendama
- Sageli väga lokaalsed (ja teada)

Aitäh kuulamast ja kaasamõtlemast!